

Г. П. Герасимова

Берло Ганна Львівна

БЕРЛО Ганна Львівна (05(17). 09. 1859, містечко Вороньків Переяслав. пов. Полтав. губ., нині село Бориспіль. р-ну Київ. обл. – 1942) – педагог, історик, громадсько-культурна діячка. Із старовинного, але збіднілого козац.-старшин. роду. Рано втратила батьків. Закін. підготовчий пансіон Карла фон Кремера (1870, Бориспіль); із золотою медаллю – Ольгинську гімназію (1876, Київ). Мала здібності до медицини, але через матеріал. обставини залишилася в гімназії на посаді клас. наставниці, а від вересня 1878 – викладач російської мови. У 1881–1904 працювала також і в новоствор. приват. жін. гімназії В. Ващенко-Захарченко. Мала приват. учениць із нац.-свідомих укр. родин. Слухала публічні лекції з історії В. Антоновича в Університеті св. Володимира у Києві, з історії зарубіж. літ-р М. Дашкевича та історії мови й рос. літ-ри В. Малиніна. Автор підручників з рос. граматики у 2-х ч. (до 1917 1-а витримала 10 видань, 2-а – 5), з укр. граматики (видавництво «Сіяч», 1919). Була причетна до справ Старої громади та видавництва «Вік» (засн. О. Кониський). На поч. 90-х рр. у групі науковців під керівництвом В. Антоновича (пізніше – М. Грушевського) активно працювала над складанням біогр. словника укр. діячів. Серед праць – біографії П. Гулака-Артемівського та Н. Забіли. Знала 5 іноз. мов (англ., нім., польс., франц., італ.), опублікувала в «ЛНВ» переклади новели Р. Кіплінга «Чудо Пуран-Багата» (під псевд. Г. Альбова) та поезій П.-Б. Шеллі, низку власних віршів (під крипт. А. Б-О), переклади поезій Г. Гайне в г. «Руслан» (Львів). Писала картки до майбут. словника Б. Грінченка, працювала у засн. ним «Просвіті» (1906–08). Була в 1-му складі УНТ (від 1908). Опублікувала в «Чтениях» Товариства Нестора Літописця (т. 17–18) істор. розвідку про свого пращура А. Берло (як відповідь на статтю О. Лазаревського «Из семейной хроники Берлов» в «Киевской старине», 1899, № 1). Через слабке здоров'я неодноразово лікувалась за кордоном. У

Львові та Відні, за дорученнями О. Кониського, зустрічалася з О. Барвінським. Від січня 1919 працювала в УАН у Комісії словника живої української мови, а в липні 1919 на пропозицію В. Модзалевського стала н. с. Постій. комісії для складання біогр. словника діячів України УАН і залишила пед. працю. 1921 для цього словника написала біографії лікаря-хірурга А. Вакара та П. Конюскевича, митрополита Тобольського. 1927–29 опублікувала у виданнях Академії цінні спогади про громад.-наук. життя Києва за 70 р. Листування Б. зберігається у ЦДІА України та в Інституті рукописів НБУВ.

Основні праці

Учебник русской грамматики для младших классов средних учебных заведений. Этимология. К., 1903; Биографический очерк Арсения Берло, епископа Переяславского и Бориспольского. К., 1904; Учебник русской грамматики для средних учебных заведений. Ч. 2. Синтаксис. К.; С.-Петербург, 1905; 3 листування Василя Доманицького // За сто літ. Кн. 1. К., 1927; 3 минулого. Баришпільський пансіон і П. П. Чубинський // Україна. 1927. Кн. 3; 3 київського життя 1880 – 1890 // Там само. 1928. Кн. 4; Мої знайомства з деякими українськими діячами // Там само. 1929. № 33, берез.-квіт.

Рекомендована література

1. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України. 1884–1939. К., 1995;
2. Герасимова Г. П. Педагогічна і наукова діяльність Ганни Берло (1859– 1942) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: Зб. ст. К., 2001. Вип. 4;
3. Її ж. Г. Берло і київські науковці кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Там само. К., 2002. Вип. 6.

Бібліографічний опис:

Берло Ганна Львівна / Г. П. Герасимова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39447>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).